

**Siulittaasup
Oqalulluni Nalunaarutaa
2009**

Aallaqqaasiut

Ataatsimiinneq manna IMAKip pilersinneqarneraniit Sinniisoqarfiup ataatsimiinnerisa isikkanilissaraat. Aammattaarlu tassaalluni siulersuisut atuuttut Sinniisoqarfimmik ataatsimeeqateqarnerisa kingullersaat. Ataatsimiinneq misigissutsinik marlunnik aporaatsitsiffigaara, tassa nuannaarnermik akunnattuunganermillu. Nuannaarnermik oqallisissaqagatta, kattuffitta ingerlariaqqinnissaanut isummernitsigut nalerassaliisussaagatta, suliassanik kattufiup ingerlateqqitassaanik. Akunnattuunganermik, maaniittuusugut Sinniisoqarfimmi takoqqinnissarput qulakkeersinnaannginatsigu. Piffissami aggersumi Sinniisoqarfimmut ilaasortassanik qinersisussaavugut, aammalumi siulersuisussanik nutaanik.

IMAKip nukittoqutiguaannarnikuuaa kattuffimmi ataqatigiissuseq. Neriutigaara katerisimaarnerput manna aamma kaatuffimmut nukissanik tunisilluarumaartoq.

Suliassavut aallartinniartigit. Tamannami pillugu maani katerisimagatta.

PERORSAANERMI PISSUTSIT

Allakkatut nalunaarusiami takuneqarsinnaasutut atuarfiit nutarterneqarnerinut nutaanillu atuarfiliormi naammassinninnissamut suli aqqut takeqaaq. Qujanartumik atuarfippaalussuit ullumikkumut nutarterneqarsimapput, ajuusaarnartumilli suli atuarfippassuaqarpoq nutarterluinnartariaqartunik nutaanilluunniit atuarfiliorfigineqartariaqartunik.

Eqqaamavarput 2000-ikkut aallartinneranni atuarfiit illutaat pillugit suaaruterput. Taamanikkut nalunaaritigisavut suli atuupput, naak nunarsuarmi aningasarsiornermi ajornartorsiortoqaraluartoq. Isumaqarpunga taama ajornartorsiortoqartillugu aatsaat taama pingaartigilersartoq inuiaqatigiinni ingerlatat ingerlatiinnarnissaannut. Tamannalu pissaq ilaatigut atuarfiit nutarternissaannut nutaaliornissanullu aningaasaliisoqarnikkut.. Inuiaqatigiinni ilinniartitaanerup pingaarnarpaatinnissaa aalianiunneqarnikuuvoq. Taamaattumik atuarfiulortiternissamut aningaasaliisoqartuaannartariaqarpoq. Atuarfiliortiterneq Atuarfitsialaap piunasaqaatanik naammassinnittoq kaantiinalinnillu. Kantiinat atuarfinni ataatsimooqatigiilluarnissamut tunngavilissapput, soorlu taakkunani ataatsimut nereqatigiittarnikkut. Taamatut iliuseqarnerup qularnanngitsumik nassatarissavaa qinngasaaruttarnerup annikillinera kiisalu atuarfimmik atuisut akornanni avatangiisinut ataqqinninnerulerneq. Taamaattumik matumuuna Inatsisratuvut kaammattussavavut atuarfiliortiternernut aningaasatiissutinik ikilisaqqunagit, sapinngisamilli amerlisaqqullugit anguniagaq angupallanneqarsinnaaniassammat.

Atuarfiliortiternermi kaantiinaliinerit saniatigut aamma ilinniartitsiunut tamanut ininik piareersarfissanik pilersitsisoqarnissaa ilanngunneqassapput, tassami ineqarnermut inatsisiliormi ilinniartitsisut inissaanni ininik piareersarfiusinnaasumik periarfissaqartitsisinnaanerit atuukkunnaarnikummata.

Sanaartukkat naleqquttunik atortulersugaasariaqarput. Kiisalu naleqquttunik ilinniusiornerit ingerlanneqarnerat annertusitinneqartariaqarpoq.

Atuarfitsialaap eqqunniarneqarnerani sukanut ilaatinneqarpoq qarasaasianik atortulersugaaneq.. Ukiut arfinilissaat massakkut Atuarfitsialammik ingerlatsivugut. Naalaakkersuinikkut sinnattut anguniarnerisa piviusunngortinnissaat assigiinngitsunik patsiseqarluni ajornakusoortipparput. Ilaatigut qarasaasiaqarnermik atuarfinni ineriartortitsinerit arriippallaarput. Atuarfiit ilaat pitsaasunik qarasaasiaateqarput, atorneqarsinnaanerili ajornakusoorsinnaasarluni sumiiffimmi

aaliangersakktat patsisaallutik. Pisariaqanngitsumik taamatut pissusilersortoqartariaqanngikkaluarpog. Qarasaasiat atuartut atugassaattut pisiaapput. Atuartut periarfissanik taamaattunik atuisilluarnerisigut sungiussitinneqapallanniarlik.

Qarasaasiaqartitsinermi ajornartorsiut alla tassaasimavoq aqcutip annikippallaarnera. Neriutigaara maanna imaatigut aqcutip pilersinneqarnera iluatsillugu naammaginartunik aaqqiisoqarsimassasoq, tassami internetimik atuneq ulluinnarni atuartitsinermi pingaaruteqaqimmata minnerunngitsumik allaaserisassanik suliaqarnermi projektimillu suliaqarluni sulinermi.

Atuarfitsialaap iluatsinnissaanut makku aaliangiisuupput: Atuarfik sinaakkusiilluartog, imarisaa atuisut pisariaqartitaannik aallaaviinillu tunngaverluni ingerlatsisoq, nuannaarneq, tatiginninneq, ataqcinninnerlu pingaartutut inissisimatinneqartut, atuartut ataasiakkaat namminiilernissaannut tunngavissaliisoq, akisussaassutsimik ataqcinninnermillu ataatsimoortitsilluni sunut tamanut unammillernissamut kajumilersitsisoq, ilinniartitsisullu ilinniartitsisutut professionalitut ingerlatsinissaannut unammillersitsisoq.

Atuarfiit angerlarsimaffiillu akornanni tatigeqatigiilluni suleqatigiilluarnermik ingerlatsiffiusog. Atuartut angerlarsimaffiminni, atuarfimmu sunngiffimminnilu nuannersumik inuunillit. Ilinniartitsisut, suliffimmunik nuannarinnittut ilinniartitsisutullu professionaliumissaminik periarfissinneqartut, suliffimmini atukkamikkut avatangiisigissaartut, pisariaqartitsinerminni taparserneqarnissamut periarfissallit avatangiisillillu, suliffik inuttut suliamullu tunngasunik ineriartornissamut periarfissiisoq.

Atuarfiit pisortaat, suliamikkut atuarfimmik ineriartortitsinissaminut takorluuinissamut periarfissinneqartut, taamaalilluni imminut sulisuminullu pitsaasunik sinaakkusiinisaminut periarfissallit, sulisitsisullillu inuttut suliamullu tunngasunik ineriartornissamut periarfissiisunik.

Atuarfitsialak

Atuarfimmu peqqusut aggustip allaqqaataani 2003-mi atuutsinneqalersog maanna nalilerneqarnissaminut naleqqussaqcinneqarnissaminullu pisariaqartitsilerpog.

Peqqussutip nutaap eqqunneqarnerani oqariaasinngortinneqarpoq: atuartog qitiutillugu. Taannaavorlu nutarterinermi sukatur pingaarnertut nammattusatut inissinneqartog.

Siusinnerusukkumut sanilliullugu nutaanik arlalinnik atuutsitsisoqalerpog, soorlu makkuninnga: atuarfik immikkoortunut pingasunut avinneqarpoq, atuartut oqaasii apeqcutaatinngit atuaqatigiinnut tamanut akuutinneqalerput, holdikkaarluni atuartitsineq eqqunneqarpoq, alloriarfiit naammassineranni misilitsinnerit eqqunneqarput, atuartitsinerup ingerlanneqarnissaa ilikkagassatut aaliangersakktat tunngavigalugit ingerlanneqalerpog, atuartut tamarmik anguniagassat angusussaavaat, atuartog atuarnerminik ingerlatsinerminik anguniagassatut iliuusissaminik pilersarusiortussanngorpoq, logbogeqalerpog, atuarfiup angerlarsimaffiillu akornanni suleqatigeeriaatsit allannngortinneqarput, projektogave eqqunneqarpoq, nalinginnaasumik immikkut atuartitsineq atorunnaarsinneqarpoq, holdikkaarluni atuartitsinermiisinneqalerami, kingullermillu minnerunngitsumillu ilinniartitsisut periusissaat assigiissaarniarneqalerput.

Isumaqarpunga peqqussut siunertamisut sunniuteqarsimanersoq nalilerneqarnissaanut piffissanngortoq. Sinniisoqarfimmu ilaasortat arlallit aamma taamatut isumaqarput, tamanna pillugu assigiinngitsunik siunnersuuteqartoqarnikuuvoq.

Oqaluuserisassatut tigusimasatta ilaannit assersuuteqalaarlanga. Ataaseq siunnersuuteqarpoq Atuarfitsialak nalilerneqassasoq. Allat oqaluuserisassanngortippaat ajornartorsiutaasoq sunut

tamanut ilinniartitsisuusussaatitaaneq. Siunnersuup allap oqaatigaa kalaallisut oqaasiliunngitsunik atuartitsinermi ajornartorsiuteqartarneq. Siunnersuutip allap ujartorpa holdikkaarinnilluni piginnaanerillu malillugit atuartitsinermi misilittakkat. Taakku assersuutaannaapput.

Matumuuna oqaluuserisassatut siunnersuutigineqarsimasut marlussuit oqaaseqarfigilaarusuppakka. Siulersuisut kissaatigaat Atuarfitsilaap Inerisaaviullu ingerlataat naliliivigineqassasut. Suliassamut tassunga ingerlatsinissamut matumuuna naalackersuisut KANUKOKAlu suleqatiseraavut.

Atuarfik alloriarfikkaarluni aggulussimasoq qanoq misilittagaqarfigaarput? Alloriarfimmiit alloriarfimmut atuartut nuuttarnerat ajornartorsiutitaqanngitsumik atuartunut ingerlasarpa? Atuartunut ataasiakkaanut qanormita sunniuteqartarpa, meeqqat aturfiannik ingerlatsinermi alloriarfinni ingasuni atuartarneq? Tamanna qanoq atuarfimmi suleqatigiinnermut sunniuteqartarpa? Maanna atuarfimmi ataatsimi pingasunik atuarfeqalersimavuguut, soorlu arlalissuit taamatut oqaatiginiartaraat? Atuartut iluarisimarinnippat? Ilinniartitsisut iluarisimaarinnippat? Angajoqqaat iluarisimarinnippat? Atuarfik qanilaarnerulersimava? Inuiaqatigiinnut soqutiginnittutsinnullu pitsaanagerusumik suleqateqalersimavugut?

Apeqqutit amerlanerujussuit saqqummiunneqarsinnaapput. Tamakku nalilersortinniartigit, naliliinerimmi tamakku tikkuussissammata, atuarfiup suli pitsaanagerulersinneqarnissaanut.

Atuarfiup angerlarsimaffiullu suleqatigiinnerat

Marsi naalersoq Qanorooq-mi tusagassiortup atuartut Atuarfitsialammut isiginninnerat tusagassiaraa. Nunarput tamaat atuartut kajumissaarneqarsimapput Atuarfitsialak pillugu allaaserinneqqullugit. Atuaqatigiit ataasiinnaat tassunga qisuariarsimapput. Tassa ASKimi atuaqatigiit ataatsit. Atuartut vikareqarpallaartarnertik naammagittaalliutigaat. Tamannalu Kommuneqarfik Sermersooq-mi atuartitaanermut pisortap oqaaseqarfigaa. Tusagassiortorli ilanngutassiami tassani aamma allamik ilanngutassiivoq, tassa atuarfimmi allami angajoqqaat atuartuutimik vikareqarpallaartarnerat pillugu ataatsimeeqatigiittut ilanngutassiarai, tassanilu aamma ilanngutassiarineqarluni atuartut marluk vikareqartarnertik pillugu naammagittaalliutaat, atuartut taakku oqaatigaat pissutsit taamaatsillugit ilikkagassatut anguniagassat ilikkannitsoornissaat annilaangassutigalugu. Tusagassiortoq atuaqatigiinni taakkunani aamma angajoqqaajusoq, Qanorooq-mi taamatut ilanngutassiivoq. Tusagassiortup imaluunniit angajoqqaat allat ataatsimeeqataasut, pissutsit pillugit aturfiup pisortaanut anggussaqaarsimangillat. Tusagassiamilu ersersinniarneqarpoq atuaqatigiinni taakkunani ilinniartitsisut atuannngitsuukulasoruujuussusut.

Pisimasup tamatuma kingorna atuarfimmi pineqartumi atuarfiup pisortaa oqaloqatigaara. Ilanngutassiap oqaatiginiagaatut ilinniartitsisut taama atuannngitsuukatiginnngillat. Piffissami pineqartumi ilinniartitsisoq ataaseq annertuumik nappaateqarnini pillugu ulluni 14-ini napparsimasimavoq. Pissutsit tamakku tunngavigalugit atuarfiup ajornerpaatut saqqummiunniarneqarnera, tusagasseeriaaseq ileqqorlulluinnartoq atorlugu tunngavilik akuersaarneqarsinnangilaq.

Atuarfiup angerlarsimaffiullu suleqatigiinnerat tusagassiutit aqqutigalugit ingerlassanngilaq. Suliaq taama ilungersunartigisoq inniminartigisarlu. Atuarfiup angerlarsimaffiullu suleqatigiinnerat toqqaannartuussaaq. Atuarfiup angerlarsimaffiullu suleqatigiinnerat ataqpeqatigiinnermik tatigeqatigiinnermillu tunngaveqartariaqarpoq. Ataqpeqatigiinneq tatigeqatigiinnerlu taamaallaat

oqaloqatigiinnikkut anguneqarsinnaapput ajortitsiniaaneq aqputiginagu. Tamanna arlaannatsinnulluunniit iluaqutaanaviangilaq.

Angerlarsimaffiup atuariullu akornanni suleqatigeeriaatsimik allamik ingerlatsisariaqarnermut takussutissaq alla tassaavoq "Kalaallit Nunaanni Meeqqat" pillugit misissuisimanerup takutimmagu, angajoqqaat taamaallaat 50 %-ngajaasa meeqqamik atuartitaanerup iluarisimaarluinnarmassuk. Minnerpamik iluarisimaarinnittut kujataaniippat, tassa angajoqqaat taamaallaat 33 %-iisa meeqqamik atuartinneqarnerat iluarisimaarluarmassuk. Kisitsisit taakku takutippaat ullumikkornit allaanerusunik suleqatigeeriaatsinik ingerlatsinissatsinnik pisariaqartitsisugut.

Suleqatigiinnermik pitsaasumik ingerlatsissagaanni illuatungeriit tamarmik piumasuseqarnissaannik piunasaqarfiuvoq. Isumaqarpunga atuariup aallartinnerani pilersarusiornermut ullut atortakkavut ullut ilaat ataaseq marlulluunniit angerlarsimaffiup atuariullu suleqatigiinnerisa ineriartortinnissaanut atortariaqaralarivut. Suleqatigiinneq sumiiffinni naleqartitanik aallaavilik. Naleqartitat atuariup angerlarsimaffiullu ataatsimoorfigisinnaasaat, kiisalu suleqatigiinnissamik pituttuisut, suleqatigiinneq tamanut pisussaaffiliimmat.

Sumiiffinni ataasiakkaani suleqatigiinnissamat periarfissiiniarnerit, assersuutigalugu ingerlanneqarsinnaapput atuariup aallartisarnerani ulluni ataatsimiiiffiusartut ilaanni angajoqqaanik isumasioqatiginnissamat aggersaanermi, sumiiffimmi atuariup angerlarsimaffiullu ataatsimut naleqartitaat suut tunngavigineqassanersut aalingersaaqatigiiffiusumi. Isumasioqatigiinneq naggaserneqassaaq ataatsimoorussatut naleqartitatut aallaavissanik aaliangersaanermik, atuariup angerlarsimaffiullu suleqatigiinnerminni tunngavissaannik. Taamatut pisussaaffiliilluni suleqatigiilernermi tamanut piginneqataalersitsineq anguneqassaaq, illuatungeriit tamarmik isummerfigisimasaannik tunngavalik taamaattumillu tamanit malinneqarusuttoq.

Siorna Sinniisoqarfimmi akuersissutigineqarsimasut eqqarsaatigalugit matumuuna kommunit nutaat KANUKOKA lu kajumissaassavavut nuna tamakkerlugu angajoqqaat suleqatigiiffeqalernissaasa pilersinniarneqarneranut suleqataaqullugit. Suleqatigiiffik taamaattoq atuariup siulersuisoqarnerannit allaaveqarsinnaavoq. Nunami maani angajoqqaat ataatsimoorlutik oqariartortarfiannik amigaateqarpugut. Pisariaqartitsineq akuttunngitsumik saqqummertarpoq, suliat ataasiakkaat ajonartorsiutinngortinneqaraangata, atuariup saassussinerit pileraangata. Pisuni taamaattuni angajoqqaat oqariartortarfiat oqaloqatigisinnaasarpud amigaatigilersarpud. Suleqatigiiffik ajonartorsiutinik aaqqiinissamat aqputissarsiuusseqatigiiffigisinnasarpud. Immitsinnut tatigeqatigiilluta ataqpeqatigiillutalu, ajortisaarunnata, ilaannikkoorialuni ilinniartitsisunut malersuinerit taamatut misinnarsisarmata. Taamaattumik sulisitsisuvut matumuuna sakkortunerpaamik kaammattussavavut suleqatigiiffimmik taamaattumik pilersitsinissamat peqataaqullugit, assersuutigalugu atuariup siulersuisuisa suleqatigiiffiannik pilersitsinikkut.

Atuartoq

Atuartuutitta atuariup pitsaanerpaamik atuartissinnaanissaanut tunngaviulluinnarpoq, angajoqqaat aamma akisussaaffimmik angerlarsimaffimmi isumaginnissimanissaat. Meeqqap isumassorneqarsimanissaa. Meeraq qasuersimaoq, nerisimasoq toqqissisimasorlu. Piunasaqatit taakku naammassineqarsimappata, atuariup pisussaaffitta naammassinissaanut ajonartorsiuteqarnaviangilavut, naammaginartunik atugassinneqarsimagutta.

Ajuusaarnartumik misissuinerit assigiinngitsut takutinnikuuaat meeqqat arfinilerarterutaasa ilaannikkut perlilerlutik innartarsimaneq misigisaqarfiginikuugaat, sumiginnaanerit atuuttuarneri, niviarsiaqqat 35 %-iisa kinguaassiuutimikkut atonerlugaasimanerat taamatuttaaq nukappiaqqat 17 %-iisa, atuartut amerliartuinnartut ADHDernert, minnerunngitsumillu annertusisamik immikkut atuartitsinermik pisariaqartitsisunut atugassiissutit naammattannginneri.

Pissutsit tamakku nassatariuarpaat atuartitatsinni ajornartorsiutit taakku arlaannik atuisoqartuarnera, aaqqittariaqartunik. Tamatumalu nassatariuarpaattaaq atuaqatigiinni atuartuuteqartuaannartariaqarnerput eqqissiviitsunik aqukkuminaattunillu, annerusumik minnerusumilluunniit iliuuseqarfigineqartuartaqartunik.

Atuartuutitta akornanni ajornartorsiutit taama annertutigitillugit, taava qanoq ilillutik naalackersuinerimik sulialittatta natsorsuutigisinnaavaat, atuartut tamarmik anguniagassatut aaliangersakkat angusinnaassagaat? Qanoq ilillutik atuartuutitta anguniagassatut pilersaarutitik ilu Moorussinnaavaat qamuuna nalungererunikku aaliangersakkatik angusinnaanagit? Imaluunniit qanoruna iliortoqartariaqartoq?

Angerlarsimaffinni ajornartorsiutinik qaangiiniarnissamut Naleqqiiffik arlalinnik inassuteqateqarpoq, taakkulu ilaat matummuna eqqaasitsissutigeqqilaassavakka:

- *Ilaqutariinnut tamanut siunnersorteqalernissaq meeqqap ukiuini siullerni tallimani*
- *Angajoqqaanut atuarfik, angajoqqaanngortussat ilinniartassamassuk, angajoqqaajuneq qanoq piumasagaateqarnerisooq meeqqalælu pisariaqartitai suunersut – tassanilu ilanngullugit pitsaasumik qanoq inuusoaarsinnaanersooq*
- *Ersarissunik meeqqanut inuusuttunullu politikkeqarnissaq – Meeqqat piginnaatitaaffiinik qulakkeerinnittoq – perorsaannermi ilaqtanik (aataakkunnik/aanaakkunnik) akuutitsinerit – meeqqat meeqquerivinniinneranni assigisaannilu pitsaassutisimik qulakkeerinninnissaq.*
- *SSSPK aqutigalugu ataqatigiissaakkanik pinaveersaartitsinernut iliuuseqarnerit sumiginnaanerit meeqqanilu atonerluinerit eqqarsaatigalugit – matuma ataani ”miljøarbejdereqartarneq”.*
- *SSSPK aqutigalugit meeqqanik sumiginnagaasimasunik atonerlugaasimasunillu katsorsaannerit pissusissamisut ingerlanneqarnissaannut qulakkeerinninnerisigut.*
- *Ilaqutariit meerartallit ajunngitsumik aningaasatigut atugaqarnissaannut periarfissaqartitsinermut qulakkeerinninnissaq.*

Naalackersuinnikkut iliuuseqartoqartariaqarpoq. Misigisimavugut ullumikkut naalackersuisuvut suleqatigiissitanik pilersitsineq isumasioqatigiisitinerlu nuannarigaat, taamaattoqareeraangallu suleqatigiissitat isumasioqatigiillu inassutigisaat toqqorsivimmut ilineqartartut, tusagassiutit ajornartoriutinik tullianik qaqilerinissaasa tungaanut, taamaalisoqaraangallu naalackersuisut suleqatigiinnik pilersitseqqittarput aaqqiinisamut piumasuseqarneq takutinniarlugu. Tamatuma kingorna iliuusissaq amigaataalersarpoq. Maanna aamma naalackersuisut suleqatigiissitanik pilersitseqqippat, inassuteqaatinik saqqummiisussanik. Pissutsit tamakku qasseriarlutik uteqattaarneqarnerat akueriinnarneqarsinnaassava?

Masakkut qanoq iliuuseqartoqartariaqarpoq. Ikiorsiineq tapersiinerlu massakkut pisariaqarput pingaarnerpaatinneqartariaqarlutillu. Taamaattoqanngippat oqaluttuaq uteqattaartuassaaq. Naalackersuisut suleqatigiissitanik pilersitsissapput Taamaaliortoqarnerani ileqqut kinguaariit nangeqattaagaat annertusigaluttuinnassapput ajornartorsiullu annertusigaluttuinnarluni.

Naalackersuisut maanna suleqatigiinnik pilersitseqqinnikuupput. Suleqatigiinniippugut aqutsisuiniillutalu.

Naleqqiiffiup inassuteqatai piviusunngortinneqarniarlik. Annertusisamut immikkut atuartsinissamut aningaasaliissutit annertusineqarniarlik.

Qulaani taaneqartut saniatigut makku aamma eqqarsaatinut ilanngunneqasapput: "Kalaallit Nunaanni Meeqqat" pillugit misissuisimanermi ersersinneqarpoq atuartut 19 %-ii eqqarsaatimikkut artorsaateqartut, 11 %-ii aallussisinnaassutsimut ajornartorsiuteqartut, 27 %-ii ikinngutiminnut saqittaassuteqartut, 9 %-ii ilinniartitsisuminnut saqittaassuteqartut. Atuakkami oqaatigineqarpoq atuartut 18 %-ii qulaani ajornartorsiutinit taaneqartunit marluk, pingasut sisamalluunniit tamaasa ajornartorsiutigaaat.

"Kalaallit Nunaanni Meeqqat" qulaani pissutsit pillugit ima inassuteqaateqarput:

- Niviarsiaqqat 15 %-iisa nukappiaqqallu 25 %-iisa atugaqarnermut ajornartorsiuteqarnerat sianigineqassasoq. Atugaqarnermi ajornartorsiutit erseqqinnerusumik nalilerneqarnissaa atugarissaarnerullu pitsanngortinnissaanut suliniutinik aallartitsisoqarnissaa
- Inersimasumik akisusaassuseqartumik ilalerlugit atuartut ilaat naapitsillugit atugaqarnermullu ajornartorsiutit oqaloqatigiissutigalugit (ajunngilaq misissuinermi paasissutissat aallaavigalugit) ajornartorsiutillu qanoq annikillisinneqarsinnaanerat oqaluuseralugu.
- Immaqa aasakkut feerip nalaani kursusiliorluni, meeqqat qinngasaartittartut ikilinnisaat eqqarsaatigalugu meeqqat ajornartorsiutit pillugit oqaloqatigiinnissaq ilinniarsinnaavaat
- Meeqqat peqatiminnut tunngatillugu pitsaanerusumik pissusilersuuteqalersinnaanerat qulakkeerniarlugu suliniutit nutaat aallartinneqarnissaat, tassa imaappoq isumaqatigiinngissutit iluarsineqarnissaannik assigiinngissutsillu akuerinissannik ilinniartulik.

Ilinniartitsisoq

Atuarfitsialaap eqqunneqarneraniit Inerisaavik atuartitseriaatsinik ilikkarluarfiusunik pikkorissaanernik annertuumik ingerlatsivoq, aallaqqaammut CREADE taaguutigittillugu. Iliuut tamanna nuannaarutigeqaarput iluarisimaarlugulu. Atuarfitseriaaseq ilikkarluarfiusoq atuartsinermi periutsinut ilaavoq, uagut ilinniartitsisutut atuartsinitsinni pigiliussinnaasarput soorluttaa periutsinik allanik ilisimasaqarluartussaasugut.

Ajuusaarnarporli paasillugu, maana nukiit annertuut atorlugit oqariartortoqartaleramat, atuartitseriaaseq ilikkarluarfiusoq taannatuaassasoq Atuarfitsilammi atorneqarsinnaasussaq.

Isumaqarpunga tamatut suaarutiginninneq, ilinniartitsisup professionaliususianut saassussinerusoq. Ilinniartitsisuussutsimut saassussineruvoq. Tamanna peqataaffigisinnaanngilarput! Ataasiinnarmik periuseqalersinneqarusunngilagut!

Uanga paasinninnera malillugu ilinniartitsisoq professionaliusoq tassaavoq, ilinniartitsisoq suliaminik nuannarinnittoq, atuartsinermik itummami qeqqaniitsitsisoq, atuartitseriaatsiminik pissutsit najoqqutralugit arlanngorartitsinnaasoq, atuartsivissaminut ilisimasaqarluortoq, atuartitseriaatsinik assigiinngitsunik ilisimasalik, periusissanik qamaniititaqalersimasoq, suleqatiminik suleqatiginnissinnaasoq suliaminillu nalilersuisinnaasoq. Naatsumik oqaatigalugu ilinniartitsisoq nammieersinnaassuseqassaaq. Tassaniimmat ilinniartitsisuunerup nuannersua.

Pissutsit allat aamma ilinniartitsisup iliuuseqarsinnaaneranut killiliisuupput. Tamanut ilinniartitsisususaatitaaneq ajornartorsiutigaarput. Kalaallit Nunaanni atuarfiit pitsaassusaat kivinnaviangilarput, nakuuffivut atuartsinitsinni atoqqusaanngippata. Tamanut ilinniartitsisusaatitaanerup aqqani ilimanaatilerujussuuvoq ilinniartitsisoq atuartsivinni annerusumik piginnaaneqarfiginngisamini atuartsisinneqarnissaa. Ilinniartitsisusutsip ataqqineqarnissaa pillugu sunniuteqaqataasinnaanerpup suleqatigiinnermut ataatsimiitaliani atorluartariaqarparput, atuartsivinni agguataarisarnermut periutsini ilinniartitsisusutsip anguniagaa anguneqrsinnaalersillugu, tassalu ilinniartitsisoq atuartsivinni uummateqarfigisamini piginnaaneqarfigisaminilu atuartsisussanngortillugu. Tassaniippup ineriartortitsinissamut periarfissat. Tassani suliap nuannissusaanik misigisarnerit pilersarput. Tassani atuortoq ilinniartitsisumut ataqqinnilersarpoq. Suliamut nuannarinninnerup inuit nukissaqarnerulersittapai, taamaalillunilu aamma napparsimasarnerit annikinnerulersittarlugit.

Peqqussummi ajornartorsiut alla tassaavoq atuartunut kalaallisut oqaasiliunngitsunut annerusumik periarfissinnginnera. Tamanna ilinniartitsisorpassuarnut puullaqisitsisarpoq. Atuartut ilaasa nunatsinniinnissaat qaammatini pingasuni arfinilinniluunnit sivisussuseqartarpoq, taakku angajoqqaavi peqqinnisaqarfimmi taartitut sulisuukkajuttuummata. Ilaat piffissami sivisunerusumi nunatsinnut nunasigallartuusarput, taamaattumillu inuiaqatigiinnut akuliutsinneqartussaallutik. Taakku arlaannaalluunniit pineqartillugit ilinniartitsisumut iliuusissaaleqinermik sakkussaaleqinermillu misigisitsisarpoq atuaqatigiinni atuartut tikerlaat atuartinniarnerni. Arlalitsigullu atuartut tikerlaat atuaqatigiit kalaallit akornanni atuartinneqarnissamut piunassuseqanngitsuusarput, sualummik sivikitsuinnarmik nunatsinniissagaangamik.

Tamanna ajornartorsiutitut nassuerutigisariaqarparput. Atuartunut taakkununnga ikaarsariaqarfeqartitsisoqartariaqarpoq. Iluarsisutissanik ataavartunik aqqiisoqanngippat tamanna ilinniartitsisunut taakkununnga atuartsisussanut annertuumik nungullarsaatasarpoq puullaqinernik taakkulu nassatarisaannik malitseqartarluni. Taamaattumik sakkortunerpaamik matumuuna inassutigissuarput, peqqussummi klassenik tiguseqaarfinnik imaluunniit klassenik iserterfinnik pilersitsisoqarnissaa, tamatumami aamma malitsigisussaammagu ilinniartitsisut sulineranni atugassat pitsaanerulernerat.

Ukioq kingulleq Sinniisoqarfiup ataatsimiinnerata nalaani islandimiumik professorimik Hafdis Ingvarsdottirimik tikeraarteqarpugut, taannalu uatsinnut oqalugiarpog.

Oqalugiaammuni qulequttanut ilannguppaa imminut nalilersortarneq. Imminut nalilersortarneq pillugu imatut inassuteqaateqarpoq:

- Ilinniartitsisut namminneq imarisassaanik aliangersaassasut
- Tamatumunnga ilutigitillugu atuarfinni nalilersuisarnerit ileqquliunneqassasut
- Ilinniartitsisut nammineq suliatik pillugit nalilersuisassasut suleqatitik ataqqisatik tatigisatillu suleqatigalugit

Siulersuisut matumani Sinniisoqarfiup katersuunnerani siunnersuuteqarput, atuarfiit ilaat suleqatigalugit imminut nalilersueriaatsinik atorsinnaasatsinnik nunatsinnullu naleqqussakkanik ineriartortitsissasugut. Isumaqarpunga imminut nalilersuineri periutsit ilinniartitsisusutsip suliffiullu ineriartoqqinnissanut sakkussaliilluassasut, taakku takutissammassuk suliasat sorliit salliutillugit unammilligassarinerivut.

Pisortaqarneq

Isumaqarpunga nunatsinni atuarfinnut ajornartorsiutaasoq pisortat taama taarseraatsiginerat. Atuarfik nutaamik pisortartaaraangat atuarfik aallaqqaataniit aallarteqqittarpoq.

Taamaattumik piffissami aggersumi pisortat taama paarlakaatsiginerannut peqqutaasunik paasiniaasariaqarpugut. Sulinermi atugassarititaasut pitsaannginnerannik tamanna tunngaveqarnerluni? Imaluunniit akissarsiat peqqutaappat? Imaluunniit allanik tunngaveqarpa, eqqumaffigisariaqakkatsinnik?

Piffissami qaangiuttumi atuarfippaalussuit tikiffigisimalerpakka. Pisortanit arlalinnit oqaatigineqarpoq allaffimmi suliassaqpallaartarlutik, ulluinnarni aqutsisutut suliassamik saniatigut. Taamaattumik pisortat arlallit ullormut suliffissatut piffissaq nalinginnaasoq sinnerlugu sulisarlutik oqaatigaat, aammattaaq sapaatip akunnerisa naanerisa ilaat aamma suliffigisariaqartarlugit. Pisortat ilaasa aamma akissarsiatik naammaginartinngilaat, ilinniartitsisut ilaat imminerminnit akissarsiaqarnerusut misigisaramikkit. Taamaattumik pissutsit tamakku aamma isummerfigineqassapput.

Massakut kommunerujussuit pilersinneqarsimalerput, aaqqissueqqinneq iluatsillugu atuarfinni pisortanut allaffissornikkut ikiorteqartitsineq isummersuutissanut ilaasariaqarpoq. Atuarfippassuarni imaappoq atuarfimmi allatseqartoq, taannaallunilu atuarfiup pisortanut allaffissornikkut ikiortaasoq. Isumaqarpunga nutarterinermut atatillugu atuarfiit allaffiini sulisoqarneq nukittorsarneqartariaqartoq atuarfiimmi pisortaannut suliassiisutaasartut amerliartuinnarmata. Taakku saniatigut aamma isumaqarpunga atuarfinnik ingerlatsinermi siunnersortinik atorfinitsitsinissaq ammaffigineqartariaqartoq, atuarfiit pisortaannut oqaloqatiginninnermik ingerlatisartussanik aammalu taakkununga tapersersuisarsinnaasunik.

Siorna aaqqiagiinngittoqartillugu isumaqatiinniarnitsinni, akiliisitsissutissap annertussusaa pillugu, pisortallu isumaqatigiissutigaarput pisortanut pikkorissaasarnernik aallartitsisoqassasoq. Pikkorissaaneq immikkoortukkaatut ingerlanneqassaq pingasunik immikkoortulerlugu ilaatigullu makku imarissallugit:

Immikkoortoq 1-p ilaatigut imarissavaa sulininnermi piffissamik atuisarnermut isumaqatigiissut, suleqatigiinnermut ataatsimiititaliaqarneq pillugu isumaqatigiissut inatsisitigullu aaliangersakkat allat aqutsinermi sakkussaalluurtussat. Immikkoortoq 2-mi 3-milu aqutseriaatsit assigiinngitsut pisortatut ingerlatsinermi sakkussaalluurtussat sammineqassapput.

Immikkoortoq 1-i septembarimi ingerlanneqassaaq, immikkoortoq 2 novembarip naalernerani immikkoortoq 3-lu februarimi 2010-mi. Immikkoortut akornanni pisortat sammineqarsimasut pillugit suliassinneqartassapput ulluinnarni ingerlatsinerminni sakkussaannik.

Pikkorissaanernik pilersaaruserneq

Atuarfippassurnit misigineqarsimavoq Ineisaaviup pikkorissaanernik ingerlatassamini piffissaq kingulleq atorlugu allanngortitsisarnera. Tamanna atuarfiit nammassinnaanngilaat. Atuarfiit siumut takorluuereerlutik pilersaaruserneq, atuartitsinerup piffissami pineqartumi qanoq aaqqissuunnissaa eqqarsaatigalugu, Inerisaavik sumiiffinni pikkorissaasussaattillugu. Matumuuna kaammattuutigissuarput taamatut piffissaq kingulleq atorlugu allannguisarnerit pinaveersimateqqullugit, atuarfiit pilersaarusernerannut annertuumik eqquisarmata minnerunngisumik atuarfimmi atuartitsinissamat.

Aammataaq malugisimavarput pikkorissartitsinissamut qulequttat ikileriarsimanagerat, naak peqataasussat taamaaginnaraluartut. Matumuuna pikkorissaanernik aaqqissuisartut naalakkersuinermillu ingerlatsisut kaammattussavavut pikkorissaanernik pisariaqartunik ingerlatsiinnaqqullugit, aamma atuartitsivinni atuafimmut peqqussummi anguniagassatut aaliangiussimasani kinguussaalersuni.

Ilinniartitsisussaaleqineq

Qularutigineqassanngilaq atuarfimmi pitsaassutsimik kivitsissagutta, taava piginnaasaqarluartunik sulisoqarnissaq pisariaqarpoq. Taamaattumik sulii pimoorullugu ilinniartitsisussarsiornermik ingerlatsisariaqarpugut, aammataaq inuusuttut amerlanerpaat ilinniartitsisunngorniarnermik ingerlatsileqqullugi sunniiniaaqataaffigisariaqarparput, naalakkersuinermillu sulialittatsinnut paasitillugu inuiaqatigiinni kalaallini ilinniarsimassutsimik kivitsissagutta, tamatumani pisariaqarmat pitsaasumik meeqqanut atuarfeqarnissarput. Ilinniarsimasunik ilinniartitsisussarsiornerup saniatigut atuartitsisunik pikkorissaasarnep pimoorunnerullugu ingerlanneqalernissaa anguniarneqartariaqarpoq pikkorissarnerit ilinniaqqinnerillu aqqutigalugit pisariaqartunik piginnaaneqalersinnerisigut, taamaalilluta ataatsimoorullugu atuarfup pitsaassusaanik kivitsisinnaaniassagatta.

SULIASSANUT TUNNGASUT

Isumaqatigiinniarnissat

Isumaqatigiinniaqqinnialeqaagut. Matumani Sinniisoqarfiup ataatsimiinnerani ilaasortat isumaqatigiinniarnissamut piumasaqataat 120-ingajaat pingaarnersiussavavut. Taakkuuppullu Sinniisoqarfiup katersuunnerani suliasatta pingaarnersaat.

Kingullermik 2006-imi isumaqatigiinniaratta ukiunut sisamanut atuuttussamik isumaqatigiissuteqartariaqarsimavugut, taamaaliunngikkutta annikitsuaraannarmik akissarsiat qaffatsinneqarusummata, pisissutasinnaanerannut appaasussamik. Taama sivisutigisumik atuutsitsisussaasimaneq ilinniarfigisimavarput. 2007-imi 2008-imilu aningaasat nalikilleriarujussuarnerisa pisissutasinnaanerat sunnerujussurpaat. Ukiunut sisamanut sivisussulimmik isumaqatigiissuteqarneq sivisuallaaqaq, taakku qaavatigut aamma nunarsuarmi aningaasarsiornermi ajornartorsiortoqartillugu.

Aningaasat nalikilleriarsimanagerisa minnerpaamik piumasaqaatissaq tikkuuppaat.

Kingullermik isumaqatigiinniaratta aamma aningaasat sumiiffinni isumaqatigiinniutissat eqqunneqarnissaat akuerisariaqarsimavarput. Taakku maanna ukiuni pingasungajanni atuussimalerput, misilittagaqarfigilersimavavullu.

Siulersuisuni isumaqarpugut taamatut isikkoqarlutik atuutiinnarsinnaanngitsut. Ullumikkut aningaasat taakku marlunnut avinneqarsimapput, tassa piginnaasanut tapisiatut kiisalu sumiiffimmiititsiinnarniarnermi sulisussarsiornermilu tapisiatut. Isumaqarpugut tapisiatut allat assigalugit piginnaasanut tapisiatut nalinginnaasumik isumaqatigiissutiniilertariaqartut sumiiffimmiititsiinnarniarnimili sulisussarsiornermilu tapisiatut taakkuusariaqartut isumaqatigiinniutaasartussat.

Kommunetoqqat assigiinngitsorujussuarmik taakkuninnga aqutsisimapput. Kommunit ilaat isumaqatigiissummik atorluaasimapput. Arlaasali attornissaalluunniit ersigisutut issimavaat.

Kommunerujussuanngortuni qanoq atuisoqarnera massakkumut paasisaqarfigivallaarnikuunngilarput, neriutigivarpulli, taakku atuilluarnerujumaartut.

Akissarsiat annertussusaat

Sulisitsisut paasisariaqarpaat akissarsiat sulisussarsiornermi sumiiffimmiititsiinnarniarnermilu pingaarluinnartumik inissisimammata. Nunatsinni suli ilinniartitsisussaaleqeqaagut. Qujanartumik ukiuni kingullerni Ilinniarfissurmut qinnuteqartartut amerlasimapput. Sulissutigiuartariaqarparpullu amerlanerpaat ilinniartitsisunngorniartarnissaat. Nalunngilarput suleqaterpassuavut soraarninngungajalersut. Ukiunut tulliuuttunut ilinniartitsisussaqaarniarnep pitsaavallaannginnera takusinnaalereerparputa soraarninngortussartavut eqqarsaatigalugit. Suli ukiorpassuarni ilinniartitsisussaaleqisusaavugut. Atuarfiit ilaasa nunatta avataaniit ilinniartitsisussarsiorneq pikkoriffigisimavaat. Nassuerutigisariaqarparpullu nunatta avataneersut maaniitinnarniarnerat ukiuni kingullerni ajornartorsiuutigisimagatsigu. Avataaniit ilinniartitsisussarsiornermi kiisalu ilinnirtitsisunngorniarnep pilerinarsarnissaanut akissarsiat malunnaatilimmik qaffatsinnissaat sakkusaalluurtunut ilaavoq, avatanut akissarsiat tungaasigut unammillersinnaanngortilluta. Nassuerutigisariaqarparputtaaq ullumikkut suleqaterpassuavut qaangiuttoorujussuuartariaqartarmata, naak tamanna aamma atuarfimmil suliaannut sunniuteqapiluttaraluartoq. Taamaattumik tunngaviusumik akissarsiaavut pitsaanerulersinneqartariaqarput. Tunngaviusumik akissarsiat inuussutigineqarsinnaasut. Sulisitsisut nassuerutigisariaqarpaat akissarsiat annertussusaat siliffimmiititsiinnarniarnermut sulisussarsiornermullu pingaarluinnartumik inissisimammata. Pisortanut ilinniartitsisunullu.

Piomasagaataasut misissorutsigit sulinermi piffissamik atuinitsinnut isumaqatigiissummut piomasagaataasut amerlaqaat. Piomasagaatimmi affangajaat tassunga tunngasuteqarmata. Suliffik atuffiusoq ilinniartitsisunut initoorujussuavoq. Sulinermi piffissamik atuisarnermut isumaqatigiissutit qanoq katiterneqarsimanera ilinniartitsisut suliffimminnik nuannarinninnerannut aaliangiisorujussuavoq. Suliffimmik nuannarinninneq pingaarluinnartumik inissisimapput sumiiffimmiititsiinnarniarnermi ilinniartitsisusussutisimilu. Taamaattumik Sinniisoqarfiup piomasagaatinik pingaarnersiuinissaa qilanaaraarput.

Isumaqatiginninniartarfiup nukittorsarnissaa

Kingullermik isumaqatigiinniarnitsinniit isumaqatigiissutini allassimasut ilaat naammassisinnaanikuunngilavut Isumaqatiginninniartarfiup inuttakippallaarnera pissutigalugu, arlaleriarlugit saaffiginnissutigisaraluarlutigit. Tamanna akuersaarneqarsinnaanngilaq. Sulisitsisut piviusunngortissinnaanngisaminnik isumaqatigiissuteqartarsinnaanngillat. Isumaqarpunga isumaqatigiissutit piviusunngortissinnaanngikkaanni tamanna kinguneqartinneqartariaqartoq. Isumaqatiginninniartarfiup inuttakinnera sivisuallaamik akuersaaginnarsimavarput. Maanna killissani tikissimalerpaa. Taamaattumik Sinniisoqarfik ataatsimiissimaleriarpat isumaqatigiissutinik unioqputitsisoqartillugu aqqaataasartut atorlugit ingerlatsisariaqalissaagut.

Naalakkersuisut Isumaqatiginninniartarfimmik nukittorsasariaqarput. Inuit amerlanerusut Isumaqatiginninniartarfimmi sulisorineqartariaqarput. Tamanna piaartumik pisariaqarpoq, salloqittaaqtaartussatut inissisimajuannassanngippata. Pisunut kingullernut assersuutissavoq sulinngiffeqarluni angalasarnernut tunngasoq, februaarimili saaffiginnissuterput aatsat aallangajalersugut akivaat akuersaarsinnaanngisatsinnik, sulisussaaleqineq pissutaalluni. Nunatsinni akissarsiorunut pissutsit taamaanneri akuersaaginnarsinnaajunnaarpat.

Tunngavissat iliuusissallu

Siulersuisut tunngavissanut assigiinngitsutigut naleqqussaanikuupput iliuusissanullu nutaanik siunnersuusiornikuullutik. Tunngavissat iliuusissallu pingaarluinnartumik inissisimasarput Sinniisoqarfiup anguniagassatut aaliangigaanik piviusunngortitsiniarnermi. Siunnersuut annertuutigut iliuusissanut tunngatillugu oqaluserisassatut tiguneqarsimasut tunngavigalugit suliarineqarsimavoq. Soorlu assersuutigalugu iliuusissat nutaat atuartut kalallisuut oqaasiliunngitsut pillugit, ilinniartitsisuussuseq pillugu aammattaaq matumani katersuunnitsinni sammisasavut allat pillugit. Siulersuisunit neiuutigaarput saqqummiunneqartoq akuersaartumik suliarineqarumaartoq.

Piareersarfinni pisortat

Piareersarfinni pisortat isumaqatigiinniunneqartarnerannut suliaq tunngasoq massakkut ingerlapparput, neriutigaarpullu piffissami aggersumi suliaq taanna naammassisinnaassallutigu.

Suleqatigiinnermut ataatsimiititaliat / Sullivimmi atukkat

Suleqatigiinnermi ataatsimiititaliat sullivimmi atukkanut pingaarluinnartumik inissisimapput. Qujanartumik amerlasuuni suleqatigiinnermut ataatsimiititaliat ingerlallualersimapput, ajuusaarnartumilli sumiiffiit ilaanni ingerlalluarpallaaratik. Aammaloorluta kaammattuutigissuarput siunertartik malillugu atuutsinneqarnissaat anguniaqqullugu. Uagut taakkununnga suliasavut naammassiniassavavut, ukiariartornerani pisortanut sinniisunullu pikkorissaanerit aqutgalugit.

AAQQISSUUSSAANERMUT TUNNGASUT

Nunatsinni akissarsiortut kattuffeqarnerinik aaqqissuussaannermut tunngasut

Nunatsinni siunissami kattuffiit qanoq aaqqissuunneqarsinnaanerit pillugu siorna decembarimi isumasioqatigiisitsivugut kattuffiit allat suleqatigalugit. Isumasioqatigiiffik arlalinnik inassuteqaateqarpoq, malitassatulli ersilluni sunik suliaqarneq tunngavigalugu kattuffeqalernissaq anguniarneqassasoq. Arlalinnilli aamma kissaatigineqarpoq massakkut kattuffiit aaqqissuunneqarsimanerat misissuiffigeqqissaarneqaaqqaassasoq, paasisutissanillu nunanit avannarlernit allanit aallertoqaaqqaassalluni, piumasaqaatinullu taakkununnga naalakkallartariaqarsimavugut. Misissueqqissaarnissamut ima suliasiiisoqarpoq: Ullumikkut kattuffiit aaqqissuunneqarsimanerat takusassiarissallugu, taamaalilluni sammivinni assigiinngitsuni qanoq amerlatigisunik sulisoqarnera takutissinnaalissallugu, taakkulu kikkunnet ilaasortaanersut, nunatsinnilu qanoq ilinniagaqarsimanersunik peqarnersugut paasiniassallugu kiisalu ullumikkut kattuffiit qassinik ilaasortaqarnersut.

Ullumikkut kattuffiit aaqqissuunneqarsimanerisa annertussusaasalu iluaqutaat ajoqutaallu.

Nunatsinni sumik suliaqarneq tunngavigalugu kattuffeqalernermit iluaqutissat ajoqutissallu, paasisutissat pissarsiarineqarsimasut tunngavigalugit.

Sunik suliaqarneq tunngavigalugu nunatsinni kattuffiit aaqqissuunneqarnissaannut siunnersuusioqqullugu, paasisutissat misilittakkallu tunngavigalugit.

Akissarsiortunut tunngatillugu periarfissanik sillimmaserneqarnisamut tunngasunik misissuinikkut soorlu suliffissaarunnermut, napparsimanermit gruppelivimut assigisaannullu.

Qulaani suliasiiissut kattuffinni aqutsisunit suliaavoq. Suliasiiissut pineqartoq nunatsinni kattuffinnut tamanut saqqummiunneqassaaq aprilip 29-ani, ulloq taanna aamma nunatsinni sulisitsisut ataatsimeeqatigineqassallutik.

Misissueqqissaarneq naammassiniariarpat alloriarnerup tamarmiusup tigunissaanut uagut piareersimalluinnarpugut, tassa nunatsinni sunik suliaqarneq tunngavigalugu kattuffeqarnermik aaqqissuussinissamut. Tamatuma nassatarisussaavaa niuernermit allaffissornermillu ingerlatsisut ataatsimut kattuffeqalernissaat, sumiluunniit ilinniartitsisut ataatsimut kattuffeqalernissaat. Taamaassaarlu aamma sammivinnut allanut. Piffissanngorpoq nunatsinni kattuffeqarnerup

aaqqissuussaanerata nunatsinnut naleqquttumik aaqqissuunnissaanut, ullumikkummi Danmarkimit kingornutavut suli aallaavigigatsigit. Tamatsinnut iluaqusiisussaavoq. Nunatsinni ilinniartitaanerup aaqqissuunneqarnera annertuumik ataqatigiissumillu sunniuteqarfigisinnaanngussavarput, ilinniartitsisunut tamanut kattuffilionikkut. Ilinniartitaanermut tunngasunut avammut nalunaarutigisartakkavut nukik ataqatigiiffiusoq pilersissavaat. Ilasortanut kiffartuussinerput nukittunerulissaaq. Periutsit allat eqqunnissaannut periarfissaqalissaagut soorlu suliffissaarunnermi sillimmasiisinaanerit assigisaallu periarfissat, ilaasortatta iluaqutigisinnaasaat, ullumikkut taama annikitsigitilluta nunatsinni naammassisinnaanngisavut.

Neriuutigaarput suliaq taakkununnga tunngasoq pilertorrumik ingerlanneqarsinnaassasoq.

Sinniisup piginnaasaanik nukittorsaanissaq

Siulersuisut Sinniisoqarfimmut siunnersuutigaat ileqquusumik Sinniisoqarfiup ataatsimiittarnera ukiut marlukkaarlugit pisolissasoq, imatulli paasillugu ukioq isumaqatiginninniarfissaq sioqqullugu Sinniisoqarfik immikkut ittumik ataatsimiisinnegartassalluni. Siunnersuut taanna akuerineqassappat 2013-p tungaanut ukioq ataaseq naapeqatigiinnngitsuussaagut, tassa 2010-mi, tassami 2011-mi ileqquusumik atatsimiittussaassagatta, 2012-mi immikkut ittumik kiisalu 2013-imi ileqquusumik ataatsimeeqqilluta. Taamatut siunnersuuteqarnermut tunngaviuvoq, siulersuisut kissaatigimmassuk sapinngisamik pitsaanerpaamik sinniisutsinnut pikkorissaasalernissaq, aningaasat Sinniisoqarfimmut sipaarutigineqartut sinniisut pikkorissarnerinut atorneqartalernerisigut. Aammattaaq Sinniisoqarfimmi ilaasortap ataatsip siunnersutigaa sinniisunik pikkorissaasarneq annertusassagippat. Tassa aningaasat nukiillu tassuuna pilertussat pikkorissaanernut amerlanernut siunnerfeqarnerusunullu atorsinnaanngussavavut. Neriuutigaarput Sinniisoqarfiup siunnersuut akuersarumaaraa, qularutiginnnginnatsigu tamanna kattuffitsinnut nukittorsaaajumaartoq.

Kommunerujussuit allaffissornikkut allanngortitsinerit

Kommunik allanngortitsineq inissikkiartuaarusaarpoq. Kommunit marlussuit qanoq allaffissornikkut aaqqissuussinissartik inissinguatsialerpaat. Kisiannili suli aamma marlussuit qanorpiaq aaqqiissanerlutik suli nalornisigerpasippaat. Suli silaannarmi erfattut amerlappat.

Atorfiit ilaat qanoq suliassartaqassanersut suli nalornissutigineqarput. Neriuutigaarput piffissaq qaninnerusoq eqqarsaatigalugu kommunerujussuit nutaat aaqqiissutissanik atasinnaasunik tamatta inooqataaffigisinnaasatsinnik nassarumaartut.

Piffissaq manna iluatsillugu aamma kommuninut kaammatuutigissavarpu kulturimut atuarfinnullu allaffimminnik nukittorsaaqqullugit, allaffissornikkut atorfilittat eqqarsaatigalugit perorsaanermilu siunnersorteqarneq aamma eqqarsaatigalugu. Atuarfinnut ataasiakkaanut pitsaalluinnartumik tamakku sunniuteqarsinnaappat. Allaffissornermi piginnaasat sutigit tamatigit nukittorsarneqartariaqarput, aamma akissrsianik isumaginnittoqarfiit.

Isumaqarpugut kommunit pamersaanikkut/perorsaanikkut suliassatik nukittorsarsinnaagaat taamatut sulialinnik atorfinitsitsinermikkut, atuarfinni pisortanut ikorfartueqataasussanik, taakkutaaq aamma inatsisitigit isumaqatigiissutitigullu ilisimaqarnerisigut, taamaalilluni sumiiffinni atuarfinnik kivitsinissamut ikorfartueqataasinnaaneq ingerlanneqarsinnaalersillugu.

Iliuutsit taakku atuarfinnik innuttaasunillu kiffartuussinerput kivitseqataassappat.

Aningaasaqarneq

IMAKi ukiut isikkanillit matuma siorna pilersinneqarmalli ilaasortaanermut akiut 375,00 koruuniuvoq. Siulersuisut nalilerpaat kattuffiup aningaasaqarniarnera suli ajunngitsumik ingerlasoq. Taamaattumik siulersuisut siunnersuutigaat ilaasortaanermut akiliut allanngortinneqassanngitsoq.

Ilaasortanik ataatsimiitistsinerit

Uannut nuannersimavoq atuarfiit arlallit piffissami qaangiuttumi pulaarsimagakkit. Isumaqarpunga sumiiffigisimasanni immitsinnut immersoqatigiittarsimasugut, kattuffimmi akulikinnerusumik atortariaqakkatsinnik. Illoqarfiit aninginerumaat ikittunnguit tikeraarnissaat amigaatigaakka. Taamaattumik matumuuna neriorsuutigissuara piffissami aggersumi taakku siulliullugit tikeraarumaaratsigit. Ilaasortanik ataatsimiitistsinerit kattuffiup tunngavissarivai, kattuffimmi ilaasortat soqutigisaat aallaavigalugit sulisussaammat.

DLF

Danmarks Lærereforeningi piffissami qaangiuttumi suleqatigilluarsimaneranut qutsavigerusuppakka. Qujanaq pilertortumik piunmassuseqartumillu saaffiginnikkaangatta ikiuukkusussusissinnut. Andersimut inuulluaqqussutivut kissalaartut apuunniarisigit, ulluni makkunani Nepalimiittumut.

KANUKOKA

Nunatinni atuarfiup ineriartorneranut isumalerujussuuvoq sulisitsisutsinnik suleqateqarluarnerput, matumani KANUKOKA eqqarsaatigaara. Taamaattumik KANUKOKAp siulittaasuanut Enok Sandgreenimut sulisuinullu immikkut qutsateqarusuppugut. Tusarnaartunut qularnaatsumik nalunaarutigisinnaavara pitsalluinnartumik KANUKOKAmik suleqateqaratta. Uagut allaffimmiittugut suleqatigiilluarnerput nuannareqaarput. Pissutsit taamaatsillugit, suleqatigiilluarneq ingerlalluarneqartoq aamma sumiiffinnut ataasiakkaanut siaruaattarpoq.

KIIN/ Inderisaavik, Ilinniarfissuaq; Iiimatusarfik

Siusinnerusukkut KIINi pineqartillugu suleqatigiinnerput pillugu KIIN uparuallattaartarparput. Nipimik taamaattumik ukioq manna tusagaqassanngilasi. Nuannarutigaaara suleqatigiinnitsinni illernit pitsaasut atuallassimagatsigit. Ullumikkut KIINimik suleqatinnilluarpuqut ataatsimoorussanillu ingerlataqarluta. Qujanaq suleqatigiinnitta pitsaasumik ineriartorneranut.

Sinniisoqarfik

Ukioq manna ukioq qinersiviuvoq. Sinniisoqarfiup matuma ataatsimiinera ilatsinnut naggataamik peqataffiuvoq. Matumuuna tamassi ataasiakkaarlusi qutsavigerusuppassi, ilinniartitsisut atuartullu atugaasa pitsanngorsarnissaannut sorsuuteqaqataasimanissinnut.

Allattoqarfik

2001-imiilli kattuffimmi siulittaasunngorpunga, sulisorisimasuvullu amerlanngillat. Sivisunerusumillu suleqatigisimasakka marluupput tassaasut Aka, Jensigne 2002-miit Lisballu 2003-miit. Taakku qamanga pisumik piffissamut qaangiuttumut qutsavigerusuppakka.

Akakkut Lisballu immikkut qutsavissaapput, suliaq annertoorsuaq piffissami pineqartumi suliarisimamassuk. Suleqataapput aalajaatsut. Isumaqarpunga, neriuppunga ajuallatsisanagit oqaruma, IMAKi inuuneriinnalersimagaat. Annertuumik suliaqarput, nalinginnaasumik pimasagaatasinnaasoq sinneqalugu. Suliaq kattuffimmut nalissaanngitsoq. Maanngaanniit annertuumik nersualaarusuppakka qujaffigalugillu.

Siulersuisut

IMAKip pilersinneqarneraniilli siulersuisuneeqatigisimasakka arlalinnguupput. Piffissamilu kingullermi Paul, Juaat Estherlu kiisalu aggustimiit Marie aamma ilataarisimallutigu.

Uanga nammineq naliliissaguma piffissani pineqartuni assigiinngitsuni suleqatigiilluartarsimaqaagut. Pinngitsoorusunngilangali inuit sivisunerusumik suleqatigisimasakka pavunngaatilaarnerorusullugit. Paul, Esther Juaallu misigeqatigiiffigisimasavut amerlaqaat. Ataatsimiinnerpassuit aqquasaarsimavavut. Isumaqaatigiinniarnarit arlallit ingerlassimavavut. Illaqatigiittarsimavugut. Ilaatigullu qullilisinnaasarluta. Oqallittarsimavugut, ilaatigut sakkortusinnaasartumik, kisiannili ataatsimoortuaannarnikuuvugut. Ataatsimut nutartersinnaasimavugut. Nikeriaqaatigiittarsimavugut. Nakuussuserpulli tassaajuaannarsimavoq ataqaatigiissinnaassuserput. Ilinniartitsisunut atugassat pitsaanerpaat anguniarlugit allorassaaqaatigiittuarsimavugut. Tassaniittuarsimvoq nakuusseserput; ataqaatigiikkusussuseq. Ataatsimoorusussuseq.

Tamaattumik kissalaartumik Esther, Juaat Marielu qutsavigerusuppakka. Neriuppunga siulersuisunut qinigassanngorteqqikkumaartusi.

Immikkut qutsavigerusuppara Paul, kinguaariit inuunerat ataaseq sinniisutut atuutereerluni maanna Nanortallip Atuarfiani sinniisuujuunaartussanngortoq siulersuisunullu qinigassanngorteqqittussaangitsoq, soraarninngorusulersimagami. Paul, maqaasissaqaatsigit minnerunngitsumik qiimanersuit qiimmassaasarnitillu kattuffiup katerisimaartitsinerini, ataatsimiinnerni festernernilu. Arnat qiteqatinnaartik qittarisoq amigaatigilissuaat nersualaarisarnitillu. Qujanarujussuaq kattuffimmi sulillaarsimaninnut, Paul.

Naggasiineq

Tusarnaakatallusi qasulinnguatsiarassi naggasiinialissaanga.

Sinniisoqarfiup matuma katersuunera siunisatsinnut tunngaviiliisussanik pissanganartunillu arlalinnik aaliangiiffiussaaq. Kattuffiup suliassai imaannaanngitsut ukiuni tulliuttuni ingerlanneqartussat pissanganagaat peqataaffigerusunnarlutillu. Ilaatigut makkuusut:

- nunatsinni kattuffeqarneq pillugu nutarterinissaq, siuttunut ilaalluta sulissutigisarput
- akissarsiat pillugit aappaagu isumaqaatigiinniarnissat
- ilinniartitsisuussutsip nukittorsarnissaa
- sinniisunik pisortanillu pikkorissaasarnissat

Ilaatigut tamakkuupput unammilligassat ingerlaqqinnissamut kajumilersitsisut.

Taamatut oqaaseqarlunga nalunaarut Sinniisoqarfimmut suliassanngortippara. Qujanaq.